

Тегш зөвөн олзлдж

Терунас нааран 30 джил болджана, бидн багъ наста куукд, сургъулән чиләчкәд ик чинртә кәдлмш кех хаалгъд орцхавдн. Маниг хальмг күүк улсин дунд кәдлмш кегхә гиж йовулсмн. Эн кәдлмш ик зовлнъгта бәәсмн, тер юньгад гихлә, хотлуд эргдж йовх, хотдудн коорндан 10-15 километр, хотн болдгн 6-7 хальмг ишкә гер.

Цуг кәдлмшнъ хальмг келәр кегдг бәәсмн. Советск йосна ур-урх, куукд улс ямаран зөв авчакх цәалгъдз бгх, болв, бидн голлгч оньган гемшалтгла ноолдхд, цевр-цеерәр бәәхд, бичкн куукдин хәләвр ясрулхд бгдг биләвдн. Мана бмн бәәх ик әркн тәр-куукдт бслтдн икәр харшлдг, гем-шалтг тархадг камзол зуулгнлә ноолдх керг билә.

Мана бмн бәәх хойрдгч тәрмдн, хаврас намр күртл хальмг улс нүүгъад йовдгнгу уурулад нег ормдан бәәршдг келгх тәр билә.

Мана хамг кәдлмшмдн хотдуд эргдж кегдх зөвтә билә. Голлгч кәдлмдн темән, цар билә, хая-хая мөрн олджла ик хув-киштг тоолдг биләвдн. Зәрмдән хотлуд коорнд йовгъар чигн йовдг биләвдн.

Куукд улс дунд кәдлмш делгрүлхд икәр дөнъ болсн 1927 джил бүрдәдгсн „Улан ишкә гермүд“ бәәсмн, „Улгүрнъ келхд, Маныческ нутгт

тим хойр гер кәдлжәсмн. Негәннън заведующ болдж кәдлжәсн ода пенсионерка Анна Костикова билә, наадкнъ—Галица Боваева. Эн гермүд куукд улс дунд кәдлмш делгрүлхд, культурн болн гегән герлин кәдлмшин, олн-дундин цәалгъврин кәдлмшин цутхлнъгн бәәсмн. Эн улан гермүд сәәнәр олн зүсн бдг-әдәр теткәтә билә.

Куукд улс дунд кәдлмш келгнд сургъмджан сәәнәр күрлдгнъ делегатск хургуд билә. Иим делегатск хургуд лер темдгтә цегин эргцд делегатск ямаран кәдлмш кехин туск зура хәләдз батлдг билә. Делегатск хургудин зурад әдл-ахун туск болн политическ керг-уулдврин туск темлглдг билә, тер учрар эн керг-уулдвр куцәхд уатърин багла зергләд мана делегатск болн делегатск хургуд ик чинртә болдг билә.

Иигдз, ик чинртә кәдлмшиг цуцртан угагъар кеснә ашднъ мана хальмгин парт-организаци шунмгә, кәдлмштә хальмг куукд улсар бсв, олн-дундин кәдлмш келгнъд олн хальмг куукд улс орлцв.

Кесг олн куукд улс бичг әс медәгән уурулад, дамшлт авад бәдән кәдлмшт орцхадг болв. Улгүринъ келхд Манджиева Болвси—Эрктн нутга Центральн сельсоветд ачлах болв, Бачаева Булгнъ—партин Далвнъгин нутга комитетин жен-

отделин заведующ болн танъгчин куцәгч комитетин член болв, шуугулин бригадт кәдлмшк болж кәдлдж йовсн Убушиева Булгнъ—Хальм АССР-н социальн теткврин нарком болдж бәдлв, Черноземельск района, Кетченер-Шебеновск сельсоветд Добртиева Булгнъ кәдлжәв. Турн тавн джилә зурагъар тосхдсн Сталинградск тракторн заводт оч эн кәдллә, танъгчин куцәгч комитетин член билә, кесг дакдж унтә мбрәгъяр мбрәлгдв, күндлгнә грамотар ачлдсн. Иим куукд улс кесг олн бәәсмн.

Коммунистическ парт болн Советск правительств хальмг куукд улсин дунд кәдлмш чанъгахд оньган бгдә 1929 джилә авн танъгчин болн нутгдин куцәгч комитетст куукд улсин бәәх бәәдлинъ болн күч-кәдлсн ясрулхин т б л а инструктормуд батлсмн, ВЛКСМ-н райкомсд бас куукдин дунд кәдлмш делгрүлхин т б л а инструктормуд батлсмн.

Теднә икнъкнъ ода чигн олн зүсн кәдлмшт, 30 гар джилд күч-кәдлсән бгч кәдлцхәдз бәәнә. Эндр бдр теднә шунмгәгъар олна кәдлмшт орлцдгн, танъгчиннъ тосхлт делгрүллгн, партин болн правительствин советск олн-әмтнә бмн тәвсн тәрмүдиг куцәхд тусан икәр күргх.